

других. Далее в статье с меньшей степенью уверенности, *seien erbeutet worden*, говорится о том, что и личная информация канцлера стала добычей взломщиков.

In Berlin hieß es am Freitag, auch Daten der Kanzlerin seien erbeutet worden, wenn auch keine sensiblen. (Там же)

Далее, в продолжение модальной когезии, вновь вариативно подчеркивается прежняя мысль о защищенности лишь одной партии.

Als einzige Bundespartei scheint die AfD verschont geblieben zu sein. (Там же)

В отношении же виновников автор использует модальность неуверенности и сомнения.

Die Identität des oder der Datendiebe ist noch unklar. (Там же)

Модальные средства выражения *unklar, der Twitter-Account ... soll ... einem Youtuber gehört haben, sei aber mutmaßlich gehackt worden* выстраивают линию неуверенности и неясности вокруг описываемых событий.

В другой статье об этой атаке в качестве определенного вывода звучат слова о необходимости личной бдительности каждого пользователя.

Doch auch der Einzelne muss lernen, sich im Netz souveräner zu bewegen. («Süddeutsche Zeitung». 05/06.01.2019, S. 4)

В заключении статьи с полной уверенностью звучит вывод автора об отсутствии абсолютной защиты от подобного рода атак.

Zur Wahrheit gehört aber auch: Absolute Sicherheit, vollkommenen Schutz gegen Attacken gibt es weder in freien Demokratien noch in einem freien Netz. (Там же)

Подводя итог сказанному, следует отметить, что модальные когезии выступают в качестве важного текстообразующего фактора в публицистическом дискурсе. Модальные смыслы коррелируют между собой в текстовом пространстве, вариативно подчеркивая интенционально значимую информацию и обеспечивая своим участием модально-прагматическую когерентность текста.

М. А. Салаёва, Г. Ю. Баранчык

КАНЦЭПТ «ЛЮБОЎ» У САНЕТАХ У. ШЭКСПІРА І ІХ ПЕРАКЛАДАХ НА БЕЛАРУСКУЮ МОВУ

Прадметам нашага даследавання было выяўленне тэкставых элементаў, якія рэалізуюць канцэпт «любоў» у санетах У. Шэкспіра і іх перакладах на беларускую мову.

Санеты У. Шэкспіра займаюць важнае месца ў сусветнай культуры, а іх пераклады сталі часткай нацыянальных літаратур, у тым ліку беларускай.

Пісьменнік У. Дубоўка з'яўляецца адзіным беларускім паэтам, які пераклаў увесь цыкл санетаў на беларускую мову. Асобныя санеты У. Шэкспіра прадстаўлены ў перакладах Ю. Гаўрука, М. Дуброўскага, Р. Барадуліна, Я. Семяжона. Сучасныя спробы перакладу працягваюцца Т. Дзям'янавай,

Г. Янкутай, М. Казлоўскай, А.Ф. Брылём, К. Маціеўскай, І. Крэбсам. У. Мархелем.

Кожны з перакладчыкаў імкнуўся перадаць змест санетаў У. Шэкспіра, захоўваючы іх вобразнасць, пры дапамозе моўнага і культурнага кодаў беларускага народа, элементы якіх могуць сінтэзіравацца праз паняцце «канцэпт».

Даследчык А. С. Кубракова вызначае канцэпт як тэрмін, які служыць тлумачэнню адзінак ментальных або псіхічных рэсурсаў нашай свядомасці і той інфармацыйнай структуры, якая адлюстроўвае веды і вопыт чалавека; як апэратыўную змястоўную адзінку памяці, ментальнага лексікону, канцэптуальнай сістэмы і мовы мозга, усёй карціны свету, адлюстраванай ў чалавечай псіхіцы. Паняцце канцэпта адпавядае ўяўленням аб тых сэнсах, якімі аперыруе чалавек у працэсах мыслення і якія адлюстроўваюць змест вопыту і веды, змест вынікаў усёй чалавечай дзейнасці і працэсаў пазнання свету ў выглядзе нейкіх «квантаў» ведаў. Гэта ментальныя адзінкі, якія з’яўляюцца элементамі канцэптасферы і мадэлююць моўную свядомасць індывіда і цэлай нацыі.

Канцэпт разглядаецца намі як палявая структура (В. А. Маслава), якая ўключае ядро, перад’ядзерную зону, зоны бліжэйшай і далёкай перыферыі. Каб максімальна поўна выявіць склад моўных сродкаў, якія аб’ектывізуюць канцэпт, і паказаць нацыянальную спецыфіку рэпрэзентацыі канцэпта, мы выкарысталі асобныя палі для рэпрэзентацыі канцэпта ў арыгінале і ў беларускай мове. Усе выяўленыя сродкі былі сістэматызаваныя паводле агульных кагнітыўных прыкмет (З. Д. Папова, І. А. Сцернін).

Ядро мадэлі склалі ключавая лексема «love» і яе эквіваленты ў беларускай мове «каханне», «любоў»: *I did strive to prove // The constancy and virtue of your love. – Я спраўдзіў сіламоц твайго кахання* (№ 117, пер. М. Казлоўскай).

У перад’ядзернай зоне мы вылучылі 3 падгрупы:

1) аб’ект: *my rose – цвеце* (№ 109, пер. У. Дубоўкі); *my mistress – любая* (№ 130, пер. Р. Барадудзіна); *the master-mistress – пан і пані* (№ 20, пер. У. Дубоўкі);

2) прэдыкат: *lovest – налюбіш* (№ 136, пер. У. Дубоўкі); *to hear with eyes – вачыма слухаць* (№ 23, пер. Ю. Гаўрука); *bear your heart – нястую* (№ 22, пер. Т. Дзям’янавай); *so shall I taste // At first the very worst of fortune’s might – Няхай шчымяць, няхай жа рвуцца грудзі* (№ 90, пер. Ю. Гаўрука);

3) сінонімы і антонімы. Для лексемы «love»: *Hast thou, the master-mistress of my passion – Ты пан і пані для душы маёй* (№ 20, пер. У. Дубоўкі). *Made old offenses of affections new – Сама любоў мне стала нібы жартам* (№ 110, пер. У. Дубоўкі). *Unlooked for joy in that I honor most. – А мне любоў для шчасця ён прынёс* (№ 25, пер. У. Дубоўкі).

У перакладах трэцюю групу склалі наступныя эквіваленты: *Я – зменны, але ў сэрцы любасць ёсць* (№ 109, пер. Ю. Гаўрука). *Ляціць к табе з прызнаннем і мальбою* (№ 23, пер. Я. Семяжона); *Усё найлепішае ў табе, што ёсць, // Перадаецца мне з замілаваннем* (№ 37, пер. У. Дубоўкі).

Антонімы лексем «love», «каханне», «любоў» утвараюць з імі апазіцыю і таксама ўплываюць на фарміраванне канцэпта: *Then hate me when thou wilt; if ever, now – Захочаш зненавідзець, лепш цяпер* (№ 90, пер. Р. Барадуліна). *O, never say that I was false of heart – Не гавары, што я няверны сэрцам* (№ 109, пер. Ю. Гаўрука).

Да зоны бліжэйшай перыферыі мы аднеслі асацыятыўна-вобразныя рэпрэзентацыі: *Naively I think on thee, and then my state, // Like to the lark at break of day arising // From sullen earth, sings hymns at heaven's gate; – Ды пра цябе раптоўна ўспамінаю – // І, як жаўрук над змрочнаю зямлёй, // Світанню гімн у небе я спяваю* (№ 29, пер. М. Казлоўскай).

На падставе таго, што канцэпт рэалізуецца не толькі ў словах, словазлучэннях, выказваннях, але і ў дыскурсе, тэксце, мы вылучылі канцэптаўтвараючыя санеты (18, 23, 24, 29, 56, 90, 91, 102, 116, 126, 130, 137, 147 і інш.), якія склалі зону далёкай перыферыі. У гэтых тэкстах У. Шэкспір змяшчае асабістае вызначэнне каханья, перадае адценні індывідуальна-аўтарскага светапогляду. Гэтыя санеты добра вядомыя носьбітам розных моў, могуць асацыявацца з паняццем «каханне» і, адпаведна, уваходзіць у поле канцэпта.

Наступныя кагнітыўныя прыкметы ўтвараюць перыферыю канцэптаў як моўных, так і тэкставых. Напрыклад:

– «каханне – прыгажосць»: *How with this rage shall beauty hold a plea, // Whose action is no stronger than a flower? – Як характыва ад змен уберагчы, // Што, нібы кветка, вяне вельмі скоро?* (№ 65, пер. Ю. Гаўрука);

– «каханне – музыка»: *Music to hear, why hear'st thou music sadly? // Sweets with sweets war not, joy delights in joy: // Why lov'st thou that which thou receiv'st not gladly, // Or else receiv'st with pleasure thine annoy? – Чаму, музыка, музыка напоў // Цябе ізноў захліствае самотай? // Ці не яна – сусвет адзіны твой // І ратаванне ў шале адзіноты?* (№ 8, пер. Т. Дзям'янавай);

– «каханне – найвялікшая каштоўнасць»: *Thy love is better than high birth to me, // Richer than wealth, prouder than garments' cost, // Of more delight than hawks or horses be; // And having thee, of all men's pride I boast – Мне даражэй, чым скарб, тваё каханне, // Чым рыцарскі сярэбраны шалом, // Чым характыва заморскага ўбрання // І ўцеха палявання з сакалом* (№ 91, пер. Я. Семяжона);

– «каханне – адзінства»: *Let me confess that we two must be twain, // Although our undivided loves are one – Хоць мы ўдваіх з табой дасюль былі, // Адна істота мы ў сваім каханні* (№ 36, пер. У. Дубоўкі);

– «каханне бясконцае»: *Love's not Time's fool, though rosy lips and cheeks // Within his bending sickle's compass come; // Love alters not with his brief hours and weeks, // But bears it out even to the edge of doom. – Любоў не мерыцца на тыдні, дні, // Яна бясконца, як жыццё на свеце, // Хоць можа час ружовыя агні // Згасіць на ёй, як на ружовым цвеце* (№ 116, пер. Я. Семяжона);

– «каханне змяное»: *My mistress' eyes are nothing like the sun; // Coral is far more red than her lips' red; // If snow be white, why then her breasts are dun; // If hairs be wires, black wires grow on her head. – На зоркі не падобны любай вочы // І вусны – не каралі, рот – як рот, // Не беласнежны колер плеч дзявочых, // І завіткі на скронях быццам дрот* (№ 130, пер. Р. Барадуліна);

– «каханне – жаданне»: *Will will fulfil the treasure of thy love, // Ay, fill it full with wills, and my will one. // In things of great receipt with ease we prove // Among a number one is reckoned none – Жаданні маюць права нарадзіцца, // Любімая, не згасла каб любоў. // Няхай каханьня нашага скарбніцу // Яны ізноў напоўняць да краёў* (№ 136, пер. У. Дубоўкі);

– «каханне маўчыць»: *O, learn to read what silent love hath writ: // To hear with eyes belongs to love's fine wit. – Ці зможа толькі зрок пачуць літанне // І крык майго бязмоўнага каханьня?* (№ 23, пер. Я. Семяжона);

– «каханне – залежнасць, падман»: *O, from what power hast thou this powerful might // With insufficiency my heart to sway? // To make me give the lie to my true sight, // And swear that brightness doth not grace the day? – Скуль у цябе магутнасці выток – // Каб нада мной ўладарыць слабіною // І вымушаць, згубіўшы ўласны зрок, // Прымаць за праўду спойванне маной?* (№ 150, пер. Т. Дзям'янавай);

– «каханне – вайна, барацьба» (з самім сабой, з часам, звыданнем): *And 'gainst myself a lawful plea commence: // Such civil war is in my love and hate – Куды любоў і ненавісць вядзе: // Я сам з сабой вайну распачынаю!* (№ 35, пер. У. Дубоўкі);

– «каханне – хвароба, смерць»: *My love is as a fever, longing still // For that which longer nurseth the disease – Каханне – ліхаманка... Жар залью – // Ізноў нутро калоціцца ад смагі; Desire is death, which physic did except – Ды я ж яго не слухаў, бо кахаў... // І вось – мне недалёка ўжо да смерці...* (№ 147, пер. Т. Дзям'янавай);

– «страта каханьня – самая цяжкая з пакут»: *And other strains of woe, which now seem woe, // Compared with loss of thee will not seem so – Пакуты, што мне доля прынясе, // Калі згублю цябе, малыя ўсе* (№ 90, пер. Р. Барадуліна).

Такім чынам, аналіз паэтычнай мовы арыгінала і перакладаў дазволіў выявіць найбольш тонкія нюансы сэнсавага нападнення канцэпта «каханне». Пераклады, зробленыя рознымі аўтарамі, адрозніваюцца, бо ў кожнага сваё асаблівае ўспрыманне рэчаіснасці, сваё бачанне твораў У. Шэкспіра.

М. А. Соловьёва, К. В. Асадчая

ОСОБЕННОСТИ СОВРЕМЕННОГО АМЕРИКАНСКОГО ПРЕДВЫБОРНОГО ДИСКУРСА

Доклад посвящен анализу лингвистических особенностей предвыборного дискурса в США. Политический дискурс отражает специфику борьбы за власть, которая является основной темой и движущим мотивом этой сферы общения. Предполагается, что чем более открыта и демократична жизнь общества, тем больше внимания уделяется языку политики (Е. И. Шейгал).

В настоящее время успех любого политика во многом зависит от того, какое влияние оказывают на аудиторию его выступления. Публичное выступление можно отнести к такому виду коммуникации, при котором